

Stockholms
universitet

Studiehandledning

Skolans och yrkesutbildningens historia

5 hp, YP11LÄ
Vårterminen 2013

Kursens innehåll (från kursplan)

Kursen behandlar skola och utbildning i ett samhällsperspektiv. Kursen innehåller såväl ett historiskt som ett samtidsperspektiv på skolans organisation och styrning och på de faktorer som präglat och präglar synen på skolans och yrkesutbildningens samhällsuppdrag.

I kursen behandlas tre teman:

- utbildningssystemets framväxt med tonvikt på yrkesutbildning i ett historiskt perspektiv
- yrkesutbildning i ett internationellt perspektiv
- organisering och styrning av främst den gymnasiala yrkesutbildningen med tonvikt på de senaste 40 årens reformpolitik

Det första temat behandlar utbildningssystemets framväxt med tanke på utbildnings utformning och innehåll utifrån samhälleliga behov. Särskilt läggs vikt vid framväxten av yrkesutbildning och dess utformning och innehåll utifrån samhällelig, teknisk och politisk utveckling. Nästa tema behandlar likheter och skillnader i utformning av yrkesutbildningen i Sverige och internationellt, då också med tanke på samhällelig utveckling. Det tredje temat tar upp hur organisering och styrning av den gymnasiala yrkesutbildningen kan påverkas av styrkeförhållanden mellan stat och arbetsmarknads parter och hur det i sin tur kan förstås och påverka lärares arbete.

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna (från kursplan):

- övergripande redogöra för det svenska utbildningssystemets framväxt med betoning på yrkesutbildning ur ett historiskt perspektiv
- övergripande redogöra för yrkesutbildningens nutida utveckling ur ett internationellt perspektiv samt
- redogöra för yrkesutbildningens nutida utveckling i ett yrkes- och arbetslivsperspektiv med utgångspunkt i styrdokument.

Kursansvarig lärare är Åsa Broberg: asa.broberg@edu.su.se

Kursadministratör är Susanne Hallander: susanne.hallander@edu.su.se

Kursplanering vårterminen 2013

Dag	Datum	Tid	Sal	Innehåll (litteraturen inom parentes läses till respektive tillfälle)
-----	-------	-----	-----	---

Fre	22/2	09-12 13-16	2503	Kursintroduktion. Föreläsning: Skolans Styrning (Jarl & Rönnberg, 2010) Föreläsning: Skolhistoria (Larsson Westberg 2011 kap. 3-4 6-7) Seminarieövning/diskussion
Mån	18/3	09-12 13-16	2503	Föreläsning: Yrkesutbildningens historia Seminarieövning/diskussion (Larsson Westberg kap Yrkesutbildning elektronisk resurs Studentlitteratur) Föreläsning: Internationell yrkesutbildning (Skolverket 2007) (SOU 2008:27) Seminarieövning/diskussion

Att göra mellan den 22/2 och 18/3

1. Att läsa kurslitteraturen är A och O i alla kurser. Räkna med att lägga ner mycket tid på detta. Observera att all kurslitteratur ska läsas även den som inte står angiven som läsning inför kursträffarna, det är den obligatoriska litteraturen som examineras.
2. **Uppgift:** Under denna tid ska du ha kommit en bra bit på väg med ditt PM för examination. Du bör ha skrivit något under varje rubrik. Den halvfärdiga texten (så långt du kommit) lägger du in i mondo senast 11/3. Läs sedan och förbered kommentarer på de PM uppgifter som hör till din grupp. Gruppindelning sker vid första kurstillfället. Den 18/3 får du få och ge feedback på uppgiften dels av din grupp dels av mig. Vi tar upp oklarheter och problem med uppgiften under eftermiddagspasset. Efter sista kursträffen har du tre dagar på dig att färdigställa ditt PM.

Examinationsuppgift

Examinationsuppgiften innefattar samtliga inslag i kursen och görs i form av en skriftlig rapport. Rapporten ska innehålla följande delar:

1. Historisk utblick

Redogör övergripande, med utgångspunkt i obligatorisk och valbar kurslitteratur, för det svenska utbildningssystemets framväxt med betoning på yrkesutbildning. (1-2 sidor)

2. Internationell utblick

Gör en, med utgångspunkt i obligatorisk och valbar kurslitteratur, övergripande jämförelse mellan den svenska yrkesutbildningens utveckling och yrkesutbildningen i något annat land, (tex. Tyskland). På vilka sätt liknar/skiljer sig organisationen av utbildningarna åt och hur kan det i sin tur påverka yrkesutbildningens "status", elevers övergång från skola till arbetsliv etc. (1-2 sidor)

3. Den "goda" yrkesutbildningen

Ta utgångspunkt i de statliga utbildningspolitiska texterna i litteraturlistan och analysera dessa utifrån den problematik som beskrivs av utredaren i SOU 2008:27 på sidorna 212-214. Återkommande spänningsfält att ta ställning till vid organisering av yrkesutbildning är följande frågor:

- Hur mycket tid ska tillbringas i skolmiljö och hur stor del ska vara arbetsplatsförlagd?
- Hur bred/specialiserad ska yrkesutbildningen vara?
- Hur ska fördelningen mellan allmänna och yrkesinriktade ämnen se ut?
- Hur mycket ska eleverna själva få välja inom utbildningens ram och hur mycket ska styras av arbetsmarknadens behov?

Gör en egen analys av propositionstexterna genom att resonera över hur utbildningspolitiska idéer och beslut av idag förhåller sig till dessa frågor/spänningsfält. Var noga med att ange referenser till propositionerna. För att kunna se förändringar i det nutida förhållningssättet är det viktigt att du blickar några årtionden tillbaka i tiden. Hur har tidigare statlig styrning som rört yrkesutbildning sett ut? Det kan även vara intressant att jämföra med gymnasial utbildning i sin helhet (historiken beskrivs bl a i SOU 2008:27 s 195-223). (2-3 sidor)

4. Diskussion

Utifrån punkterna 1, 2 och 3: diskutera och reflektera kring organisering och styrning av svensk och internationell (yrkes)utbildning. Diskutera och reflektera även kring organisering och styrning av skolan ur ett lärarperspektiv, det vill säga hur/på vilket sätt påverkar detta yrkeslärarens arbete i gymnasieskolan och hur läraren i sin tur, i form av politisk aktör, påverkar innehållet i utbildningen. (1-2 sidor)

Rapporten bör vara på 5-9 sidor, exklusive titelsida och litteraturförteckning, typsnitt Times New Roman, textstorlek 12 samt enkelt radavstånd. Examinationsuppgiften skickas in på Mondo senast den Kl 08:00 den 22/3.

Betygskriterier, examinationsuppgift

Nivå: A och B

Rapporten visar att studenten på ett (tankemässigt) mycket självständigt sätt har tagit sig an och bearbetat, problematiserat och diskuterat innehållet i examinationsuppgiften med utgångspunkt i kurslitteratur, valbar litteratur samt seminarier.

Rapporten uppvisar mycket god disposition, mycket god språklig hantering och relevanta resonemang från kurslitteratur, valbar litteratur och seminarier. Rapporten har rikligt med relevanta referenser.

Nivå: C och D

Rapporten visar att studenten på ett (tankemässigt) självständigt och tydligt sätt bearbetat rapportens innehåll genom jämförelser, resonemang och referenser till litteratur, valbar litteratur och seminarier.

Rapporten uppvisar god disposition samt god språklig hantering och noggrannhet samt är väl förankrad med relevanta referenser.

Nivå: E

Rapporten visar att studenten har bearbetat uppgiften på ett redogörande sätt med utgångspunkt i kurslitteraturen.

Rapporten uppvisar godtagbar disposition samt godtagbar språklig hantering. Innehållet är förankrat genom referenser till kurslitteraturen.

Nivå: Fx

Rapporten är svagt förankrad och saknar relevanta referenser till kurslitteraturen.

Rapporten uppvisar otillräcklig logik och innehåller felaktigheter samt bristande språklig hantering.

Nivå: F

Rapportens innehåll är svagt förankrad i kurslitteratur och seminarier, innehållet består av eget tyckande och åsikter. Därmed visar rapporten att studenten ej tillgodogjort sig kurslitteraturen och ej behärskar ämnet eller innehållet i kursen.

Rapporten behöver skrivas om.

Litteraturlista**Litteratur internationellt perspektiv:**

Skolverket. (2007). *Tio EU-länders utbildningssystem. En översikt*. Dnr: 2007:2172.

Stockholm: Skolverket. (77 s)

Nedladdningar:

http://www.skolverket.se/2.3894/publicerat/2.5006?_xurl=http%3A%2F%2Fwww4.skolverket.se%3A8080%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D1721

SOU 2008:27. (2008). *Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola*, (bil 6); Efter den obligatoriska utbildningen – en komparativ analys inkluderande Danmark, Finland och Norge. Stockholm: Fritzes. (129 s).

Nedladdningar: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/15/87/e19ae344.pdf>

Litteratur nationellt perspektiv:

Jarl, Maria & Rönnberg, Linda (2010). *Skolpolitik . Från riksdagshus till klassrum*. Malmö:Liber AB. (s 11-45, 211-222)

Johansson Ulla (2007) *Kön, klass och goda lärare: en diskursanalys av texter om yrkeslärare, läroverkslärare och gymnasielärare* (120 s.)
http://www.pedag.umu.se/digitalAssets/35/35274_rapport_76.pdf

Larsson Esbjörn och Westberg Johannes (red) (2011) *Utbildningshistoria* Kap 1, 3-4, 6-7, 9,18-20, 22 samt kapitlet *Yrkesutbildningens historia* tillgänglig som elektornisk resurs* (ca 170 sidor)

Lundahl, Lisbeth (1998). *Fortfarande den svenska utbildningspolitikens styvbarn? Debatten om den gymnasiala yrkesutbildningen i Sverige under 1990-talet. TNTEE Publications Volume 1, nr 1, August 1998. (17 s)*
Nedladdningsbar: http://tntee.umu.se/publications/swe/Lundahl_swe.pdf

Regeringens proposition 1990/91:85. *Växa med kunskaper – om gymnasieskolan och vuxenutbildningen*. (40-53)
Nedladdningabar: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Vaxa-med-kunskaper---om-gymnas_GE0385/?text=true

Regeringens proposition 2008/09:199. *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan*. (s 35-42, 50-66, 76-85, 111-120)
Nedladdningabar: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/12/64/61/66728528.pdf>

Statens offentliga utredningar (SOU) 2008:27. *Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola*. (s 15-49, 195-214, 221-266, 319-330)
Nedladdningsbar: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/15/87/7ccb8cd4.pdf>

Referenslitteratur

www.skolverket.se (Läroplaner och examensmål för respektive program. Läroplan för de frivilliga skolplanerna Lpf94, Lgy11 – heter än så länge **SKOLFS 2011:144**)

www.lararnashistoria.se

Backman, Jarl. (2008). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

*Kapitlet Yrkesutbildning kommer man åt: 1) Om man köpt boken – med hjälp av den kod som finns tryckt i pärmen. 2) Om man lånar boken – med hjälp av det användarnamn och lösenord som biblioteket tillhandahåller.